

PROGRAMA DIDÀCTICA GENERAL

Grup N

Curs 2012-2013

Antonio Sevilla

Despatx P2.015

INVENTARI

"No tener maestro es no tener a quién preguntar, y más hondamente todavía, no tener ante quién preguntarse. Sin preguntas y sin maestro estamos perdidos porque preguntar es la expresión misma de la libertad"

(María Zambrano)

"No creo que se pueda mejorar algo en el mundo externo sin haber hecho antes nuestra parte dentro de nosotros mismos"

(Etty Hillesum)

Un conjunt de problemàtiques que ens obrin a un pensament sistemàtic, fonamentat i crític sobre els processos d'ensenyança i aprenentatge

1. L'educació, l'escola i el coneixement

"Lo que conocemos como 'el mundo de la educación' es una amalgama compleja de materiales muy diversos, entrelazados unos con otros: lo que sabemos hacer, lo que sabemos que otros hacen o han hecho, lo que pensamos sobre ese mundo y lo que sabemos que otros han pensado porque han dejado constancia de ello. Ese mundo no se agota en los saberes acerca de la educación (lo que se piensa) y en el saber hacer (el dominio de habilidades para desarrollar la práctica), sino que también entran a formar parte de él los quereres (las pretensiones, motivaciones, ilusiones, proyectos, utopías...), que son como los mundos imaginados que nos abren caminos, que nos mueven y nos dan razones para anhelar y buscar realidades que creemos mejores que lo que nos rodea"

(José Gimeno Sacristán, 2000:13)

Sabem que tant l'escola com l'aula són espais amb els que esteu molt familiaritzats. En ells heu passat gran part de la vostra vida i per tant sabeu moltes coses sobre l'escola. Teniu coneixement, per exemple, de les rutines escolars o dels materials didàctics que es poden trobar a una aula. Sabeu també d'allò que s'anomena deures escolars i de les diferents assignatures que componen cada curs escolar. Fins i tot, sabeu de les festes de final de curs o de les jornades d'acollida del començament. També sabeu dels i de les professionals que la componen i d'algunes de les funcions i rols que tenen. Teniu imatges sobre l'organització dels espais i la distribució del temps. Però també de més coses com tot allò que el vostre pas per l'escola i les aules us ha provocat. Es a dir, teniu un grapat d'experiència educativa i escolar, per això, quan arribeu aquí a la Universitat per formar-vos com a mestres porteu ja una motxilla considerable de *saber* sobre l'escola a partir del qual podeu formular-vos i preguntar-vos alguna cosa sobre **el què i el per a què educar**. També teniu alguna idea sobre aquelles experiències d'aprenentatge que voldríeu re-crear com a mestres i algunes altres del que us agradaria fugir. Però **són fragments** de sabers al voltant de l'escola i de l'educació que cal portar a **l'aula universitària** per interrogar-los, per contrastar-los, per repensar-los, relacionar-los i connectar-los a partir **d'obrir un diàleg** amb el coneixement elaborat que diferents autores i autors posen al nostre abast per poder comprendre més i millor la complexitat d'una realitat que és viva i per tant, conflictiva.

Per què és important considerar el nostre bagatge experiencial? Per què cal interrogar-se i arriscar-se a contrastar allò que diguem que sabem, que assumim com a certeses? L'escola canvia? Com? Amb qui? Amb quins referents es plantegen els canvis educatius i escolars? Pot ser l'educació una de les formes que tenim per modificar la nostra relació amb la realitat? Què han significat les pedagogies renovadores del segle XX?

Per començar a treballar podem recórrer aquest camí:

- a) L'educació i els valors educatius de la societat actual
- b) L'escola i les funcions socials de l'escola

c) L'escola pública, l'escola inclusiva

2. El currículum: organitzar la cultura per ensenyar i aprendre de (i amb) ella

"Es necesario pensar en una perspectiva sobre el currículum que no esté tan preocupada por planificar y controlar los resultados de la enseñanza como lo que vale la pena ser ofrecido y vivido como interrogantes, como experiencias, como saberes con los que hacer algo propio. Una perspectiva que no disocie ni posponga los sentidos personales frente a los logros y las adquisiciones a otro momento que ya no es escolar. Una perspectiva más ambiciosa que la de la simple acumulación del saber, porque no niega la necesidad del saber, sino lo que cada uno puede hacer personalmente con el mismo"

(José Contreras, 2007:10)

L'escola és l'única institució creada, expressament, per a encarregar-se de la transmissió cultural. I aquesta és una tasca necessària doncs naixem a un món ja existent i necessitem entendre-ho per viure en ell i portar, a la vegada, allò nou que cadascú aporta al naixement. Necessitem ser introduïts al món, però alhora, aquest món estaria condemnat a la destrucció si no fos per la creació d'allò nou que representa cada nouvingut. Per això, diu Hannah Arendt (1996), l'educació és el terreny en el que assumim la responsabilitat d'establir la continuïtat del món. I és a través de la transmissió cultural que podem complir amb aquesta responsabilitat, amb la tasca d'educar. Una tasca on som les i els mestres qui fem la mediació entre la cultura, les tradicions, i les criatures per a que puguin arribar a l'experiència de saber. Una mediació que permeti, a les criatures, incorporar en la seva vida els coneixements que les són necessaris. Una mediació que senyali una relació d'influència des de la cultura i la tradició. La qüestió, ens adverteix Max van Manen (1998), passa per preguntar-nos per la relació que establim amb la cultura i la tradició com a fonts de influència; doncs no podem rebel·lar-nos i destruir el llegat ni podem reproduir-lo d'una manera acrítica. És imprescindible, doncs, que els i les mestres ens preguntem sobre el **què ensenyem** doncs sabem que les tradicions no són innocents, ni neutrals ni completes. A l'escola, a més a més, el coneixement enfronta dos grans problemes que dificulten la possibilitat de treballar sobre un coneixement que ens ajude a créixer: l'acumulació de continguts i la fragmentació del coneixement en matèries.

Per què és tan fràgil l'aprenentatge acadèmic? Quins criteris seguim en la selecció dels coneixements que volem transmetre? L'educació ha de fixar-se en els resultats o en els efectes? Es possible educar sense ensenyar o ensenyar sense educar? Es possible separar el què ensenyar del com ensenyar? Es possible separar el què ensenyar de a qui ensenyem i del per a què ensenyem? Què significa pensar el currículum des de la concepció d'una escola per a tothom?

Per començar a treballar podem recórrer aquest camí:

- a) Coneixement i saber
- b) El currículum: d'allò que ve donat i d'allò que és necessari
- c) Les tasques, les relacions i l'avaluació
- d) Una proposta: la integració curricular

3. La vida en les aules: ensenyar i aprendre en relació

"Las educadores y educadores sabemos que educar es algo que se hace necesariamente en relación, pero, en la teoría, esto se da por supuesto. De manera que hoy sentimos la necesidad de hablar de educar para la relación. Algo ha pasado, por tanto, en nuestro tiempo, que nos ha llevado a olvidar el sentido de lo que las educadoras y educadores estamos haciendo en el fondo. Hasta el punto de que no resulta banal el decir que educar para la relación es hacer que el educar sea una experiencia de relación"

(Milagros Rivera, 2012:32)

L'acte d'educar és un acte que sols es produeix si hi ha una conjunció entre el desig d'ensenyar i el desig d'aprendre. Això significa, molt especialment, que s'exerceix i es reconeix l'autoritat. Aquesta, l'autoritat, no tracta d'una posició que s'ocupa sinó d'una figura que senyala la qualitat simbòlica de la relació educativa. Perquè l'aula és un espai de vida i de relacions. Un espai, diu Maria Zambrano (2007), que es representa com a símbol d'iniciació a la vida; doncs en la freqüència i el trànsit de l'alumnat per elles, aprèn coses essencials que van a formar part en el seu devenir com a subjecte. És a dir, en la possibilitat que es té d'arribar a ser. L'aula està travessada de silenci, de soroll, de rialles, de fàstic. L'aula és un exemple de rutina o és un exemple on les seves rutines ens possibilita la creació i el creixement. L'aula és un espai on ens podem fer presents amb confiança i seguretat o un espai on cada vegada més s'apaga la veu i la mirada. És un espai de complicitats, de conflictes. D'escolta. De preguntes. De recerca. D'obligacions. De descobriments. L'aula, i l'escola en general, és un espai privilegiat de relació i d'intercanvi intergeneracional. Quasi podríem dir que és l'únic espai on podem pensar, fer-se preguntes i dialogar dintre d'una societat que selecciona les maneres violentes per fer i construir el món contemporani.

Com podem afavorir el desig d'aprendre? L'aprenentatge implica únicament esforç, control, obligació, disciplina? Què significa sortir de l'anonimat? Té l'espai alguna cosa a veure amb açò? Per què cal cuidar i criar diferents moments de vida a l'aula? Què significa reconèixer la diversitat? I atendre a la singularitat? Com podem afavorir les relacions a l'aula?

Per començar a treballar podem recórrer aquest camí:

- a) L'aula un espai d'habitatge: relació i comunicació
- b) L'aula un espai propi: atenció a la singularitat i reconeixement de la diversitat
- c) L'aula un espai per a aprendre i ensenyar

4. Ser mestra, ser mestre: la recerca i la renovació pedagògica

"¿En qué trabajo? Me ocupo de estar cerca del comienzo: este es mi oficio. (...) Soy maestra de primaria. Desde hace años estoy cerca de niñas y niños que comienzan: a ir a la escuela, a escribir, a leer, a razonar en común, a orientarse en las dinámicas sociales, a experimentar muchas emociones... Son niñas y niños que, por su edad, están también cerca del comienzo de su vida y están muy cerca de la que les ha dado la vida: están muy contagiados por el conocimiento que se genera con el afecto, el vínculo, la necesidad de estar en contacto con el cuerpo de su madre, con los objetos, con la naturaleza (...) Como maestra, soy la acompañante de esas niñas y esos niños en un mundo en el que se juegan cosas elementales, pero que pertenecen al orden de los fundamentos: cosas a cuyo alrededor todo se ordena y cobra sentido, se organiza, progresa. Cosas pequeñas pequeñas. Cosas, sin embargo, que si no existieran, si no existiera la posibilidad de atravesarlas, resultaría que no se pueden dar en absoluto por descontadas"

(Cristina Mecnere, 2003)

Ser mestra, se mestre és estar prop de l'inici. És estar pròxim a la tasca d'autor/a d'una vida, com diu María Zambrano (2007). Estar prop de l'inici és també ajudar a qui ve de nou a participar d'un món i d'una trama de relacions humanes ja existent. I fer aquesta mediació de manera tal que no ofeguem allò que de novetat porten al món els nouvinguts. Tal vegada per això, per la delicadesa i la complexitat d'aquesta tasca, Cristina Mecnere enuncia amb aquestes paraules el sentit profund del seu ofici. Les seves paraules ja ens enuncien una idea important: educar ni és una ciència ni és una tecnologia. Ens resulta difícil explicar la tasca d'educar des de les generalitzacions i des de tècniques generals sobre l'ensenyament. La proposta que us faig, és tornar la mirada cap al món de l'experiència. Pensar la didàctica com una experiència pedagògica. Una experiència encarnada, autor reflexiva, que hem de tornar cultural i política a través de la paraula i del intercanvi de saber que construïm a partir d'ella. Per altra part, cal tenir en compte que qualsevol mestre o mestra que vol millorar la seva tasca docent sap, que els pitjors enemics per a la recerca i desenvolupament d'una bona pràctica pedagògica són l'individualisme i el corporativisme. L'individualisme genera mecanismes de defensa i de desconfiança per protegir-se de la crítica i per preservar la seva imatge. Una pràctica que ens porta cap a l'aïllament. El corporativisme és una manifestació insolidària que fica davant els interessos específics i particulars d'un determinat col·lectiu docent per damunt dels interessos generals de la comunitat educativa i el conjunt de la societat.

Com s'experimenta el desig de ser mestra o mestre? Parlem de vocació? De professió? Què vol dir ser mediació viva? Quines qualitats definirien una bona pedagogia? Quin paper juga l'amor i l'afecte en l'experiència educativa? Per què és necessària l'esperança i la confiança? A l'experiència pedagògica se viu una constant tensió entre l'autonomia i el control, des d'on s'origina aquesta tensió? Què significa des d'aquesta antinomia lliurar el desig d'ensenyar? Com podem els i les mestres incidir en el perfeccionament de la nostra tasca?

Per començar a treballar podem recórrer aquest camí:

- a) Del discurs del professionalisme a la recerca del sentit de ser mestre o ser mestra
- b) De la innovació educativa i la formació del professorat
- c) Del compromís del professorat i la recerca d'espais de relació política

Referències¹:

Mòdul: L'educació, l'escola i el coneixement

- Arendt, Hannah (2003): "La crisis en la educación" en Arendt, Hannah: *Entre el pasado y el futuro. Ocho ejercicios sobre la reflexión política*. Ed. Península. Barcelona
- Carbonell, Jaume (2008): "El valor y el poder de la educación", en Carbonell Jaume: *Una educación para mañana*. Ed. Octaedro. Barcelona

Mòdul: El currículum: organitzar la cultura per ensenyar i aprendre de (i amb) ella

- Bean, James (2005): "La integración del currículum y las disciplinas del conocimiento" en Bean, James: *La integración del currículum*. Ed. Morata. Madrid
- Blanco, Nieves (2006): "Saber para vivir" en Mañeru, Ana y Piusi, Anna M^a (2006): *Educación, nombre común femenino*. Ed. Octaedro. Barcelona
- Carbonell, Jaume (2008): "Qué enseñar y aprender? Acerca del conocimiento escolar", en Carbonell, Jaume: *Una educación para mañana*. Ed. Octaedro. Barcelona

Mòdul: La vida a l'aula: ensenyar i aprendre en relació

- Rizzi, Rinaldo (1997): "El aula-clase como espacio de relación" y "La gestión cultural y educativa de la clase" en Campiglio, Alberto y Rizzi, Rinaldo (1997): *Cooperar en clase. Ideas e instrumentos para trabajar en el aula*. Ed. MCEP. Morón de la Frontera, Sevilla
- Tomlinson, Carol Ann (2001): "Elementos constitutivos de la diversificación" y "Ambientes docentes que apoyan la instrucción diversificada" en Tomlinson, Carol Ann: *El aula diversificada. Dar respuestas a las necesidades de todos los estudiantes*. Ed. Octaedro. Barcelona
- Van Manen, Max (1998): "El tacto pedagógico" en Van Manen Max: *El tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica*. Ed. Paidós. Barcelona

¹ Aquesta bibliografia és bàsica però pot ser modificada pel professorat en funció de les necessitats que emergeixen. En qualsevol cas, els documents finals de cada mòdul es deixaràn a fotocopidora o es penjaràn en pdf. a l'aula virtual.

Mòdul: Ser mestra, ser mestre: la recerca i la innovació pedagògica

- López, Asunción (2006): "Hacerse mediación viva" en Mañeru, Ana y Piusi, Anna M^a : *Educación, nombre común femenino*. Ed. Octaedro. Barcelona
- Mecenero, Cristina (2003): "Cerca del comienzo". *Duoda, Revista de Estudios Feministas*, nº 25
- Meirieu, Philippe (2008): "Sea cual sea nuestro estatus, sean cuales sean nuestras disciplinas de enseñanza, todos somos profesores de escuela", en Meirieu, Philippe: *Carta a un joven profesor. Por qué enseñar hoy*. Ed. Graó. Barcelona

EL SENTIT I L'ORGANITZACIÓ DE LES ACTIVITATS

Les activitats a realitzar per desenvolupar el programa s'orienten per una idea bàsica: "la formació inicial de les i els mestres ha de facilitar el desenvolupament dels recursos intel·lectuals i pràctics que ajuden a prendre decisions responsables en la seva activitat professional". Es considera que una mestra o un mestre ha de prendre decisions basades en el seu propi criteri (no segons el que diuen els apunts, o un manual o una norma) i també ha de disposar de recursos pràctics, es a dir, saber com fer les tasques fonamentals del seu ofici. Per tal de respondre a aquesta idea bàsica, l'organització de tota l'assignatura està pensada per afavorir el desenvolupament del pensament propi de cada estudiant i l'adquisició de recursos pràctics per al desenvolupament professional.

Què us oferim?

- FONTS D'INFORMACIÓ VARIADES, en allò que respecta a la seva autoria com al seu enfoc o format de presentació. Algunes fonts són elaboracions teòriques, altres recursos pràctics, altres relats d'experiències educatives. Són tots ells **textos amb els que aprendre**, amb els que dialogar perquè més que respostes el que van a plantejar-nos són preguntes o van a obrir-nos interrogants... i sobretot ens obrin possibilitats...
- ACTIVITATS I TASQUES que pretenen connectar les elaboracions teòriques amb els recursos pràctics, així com connectar el coneixement elaborat disponible amb la teva experiència
- DIVERSITAT D'ACTIVITATS que requereixen una varietat de formes de realització (de manera individual o en grup); l'ús de diferents suports (com lectura, escriptura, diàleg); i la posada en acció de diferents capacitats (comprensió, expressió, comunicació...) i diferents habilitats (buscar, organitzar, proposar,...)

Què us anem a demanar?

- IMPLICACIÓ I PARTICIPACIÓ ACTIVA, a través de la lectura, l'escriptura i la reflexió. No hi ha lloc per a la passivitat, la repetició o la còpia. L'aula és un espai per aprendre amb l'ajuda del professor i dels companys/es, per això cal la presència i l'aportació que cadascuna y cadascú fa llegint, pensant, parlant, fent-se preguntes i propostes... Les oportunitats d'aprendre depenen d'allò que rebem a l'aula però també, d'allò que aportem a ella. El temps de classe és un temps de treball que exigeix implicació i preparació prèvia².

² Volem recordar també que per donar suport a allò que passa a l'aula tenim l'espai de les tutories ; aquestes poden ser individuals i grupals.

- **RESPONSABILITAT**, doncs el treball en grup exigeix que cadascú faça la seva part i s'implique en el desenvolupament comú del treball, et comprometa amb les tasques assumides o assignades i amb els acords establerts.
- **GENEROSITAT** per contribuir a l'aprenentatge de les i els demés oferint les teves idees, plantejant dubtes, ... i acollint les idees dels i les altres, també, escoltant per entendre i dialogant per comprendre.

L'organització del treball s'articula al voltant de dues tasques en grup i una individual

Tasca individual:

- a) Elaboració d'un assaig que reflexe la comprensió sobre la matèria a partir de la lectura i l'anàlisi de textos, la visualització de pel·lícules, els diàlegs que s'obrin en classe, el diàleg amb mestres que ens visiten... (Aquest treball suposa el 55 % de la nota final)

Tasques en grup:

- b) Elaboració d'una proposta didàctica; tasca que desenvolupa la part pràctica de l'assignatura amb la intenció de vincular l'exigència d'aquest treball amb les qüestions teòriques que ens obrin els textos. Aquest treball ocuparà temps de classe però s'aprofundirà la seva orientació en les tutories. (Aquest treball suposa el 25% de la nota final)
- c) Puzzle d'Aronson al voltant de les pedagogies renovadores del segle XX. (Aquest treball suposa el 20% de la nota final)

AVALUACIÓ I CRITERIS GENERALS D'AVALUACIÓ

Per a l'avaluació de cada estudiant, el professor disposa dels següents materials: assaig, puzzle d'Aronson i la proposta didàctica. Tots els treballs s'entregaran en forma impresa i en format pdf. La **qualificació** recollirà el resultat final d'una ponderació de les distintes tasques a realitzar:

- Assaig: 55%
- Puzzle d'Aronson: 20%
- Proposta Didàctica: 25%

NOTA: Els treballs copiats impliquen automàticament el suspès. A més a més, per a poder aprovar l'assignatura s'ha d'aprovar l'assaig. No es computen les notes dels treballs en grup si el treball individual no arriba a les exigències mínimes.

Opcional: El professor us anima a que feu una **autoavaluació**; doncs és una oportunitat per a aprendre i per a fer-nos més conscients d'allò que has après, així com aspectes de l'assignatura que consideres que poden millorar-se. Opcional, significa que lliurement es pren la decisió de fer-la o no i que el professor ho respectarà igualment.

Anem a valorar la teva comprensió de la realitat educativa (a partir dels temes que anem abordant al llarg del quadrimestre): a) comprensió dels textos treballats; b) capacitat per a reflexionar sobre la realitat i sobre les idees plantejades als textos i a les experiències relatades de mestres que ens visiten a classe; c) la capacitat per a relacionar idees i temes; la correcció sintàctica i ortogràfica a l'hora d'expressar les teves idees.

Els **criteris de valoració** es centren, doncs, en la comprensió de les idees i l'expressió de les mateixes.

- Comprensió de les idees:
 - Rigor i precisió amb que s'utilitzen els conceptes
 - Utilització de materials de referència (en termes qualitatiu i quantitatiu)
 - Grau d'elaboració de les idees
 - Profundització de les argumentacions
- Expressió de les idees:
 - Correcció gramatical
 - Exposició clara i ordenada
 - Organització del text seqüencial i lògica

Aquests criteris generals es concreten per a cada treball en el següent apartat on hi són les orientacions per a la realització de cada treball.

NOTA: Per a la segona convocatòria ordinària, tenint els treballs de grup superats, es podrà realitzar la reflexió al voltant d'un llibre suggerit pel professor. Si no es té el treball en grup superat es realitzarà un examen amb material.

Si algú no assisteix a classe de manera regular i no ha realitzat els treballs proposats a l'avaluació, ha de posar-se en contacte amb el professor doncs no és suficient amb fer l'examen amb material. Aquest contacte ha de fer-se abans del 15 de novembre, no val presentar-se a l'examen sense més.

ORIENTACIONS PER A L'ELABORACIÓ DE TREBALLS

TREBALL EN GRUP 1: LA PROPOSTA DIDÀCTICA

L'elaboració de la proposta didàctica suposa una part del temps assignat a l'assignatura; això vol dir que és una activitat que també es desenvolupa a classe i en temps de classe; i que es relaciona íntimament amb el treball que fem en les sessions teòriques, de manera que les lectures dels textos i la reflexió sobre els mateixos ens ajuden a trobar com portar les idees a la pràctica. De la mateixa manera, l'elaboració de la proposta ens ha d'ajudar a clarificar i comprendre millor els conceptes i el sentit dels plantejaments teòrics.

Es tracta d'elaborar una proposta didàctica per a desenvolupar en un aula d'infantil o de primària, dintre del marc de les activitats curriculars habituals. Revisarem i analitzarem algunes propostes didàctiques que ens ajuden a visualitzar i a tindre una idea general del tipus de tasca a la que s'enfrontem.

Què significa elaborar una proposta didàctica? En què consisteix?:

- a) Decidir a qui va dirigida. Nosaltres la dirigirem a xiquetes i xiquets de entre 5 i 8 anys, agafant l'últim curs del segon cicle d'Educació Infantil i el primer cicle d'Educació Primària.
- b) Justificar la seva coherència amb el currículum normatiu (Decret d'Infantil i Decret de Primària). En relació a què principis, objectius, continguts del currículum normatiu podem justificar la pertinença de la nostra proposta?
- c) Justificar el seu valor educatiu. Per què és important abordar aquesta temàtica i des de la perspectiva que li donem? Com pot contribuir la nostra proposta a que les xiquetes i els xiquets coneguen millor la realitat i també així mateixos/es? Contribueix esta proposta a que les criatures augmenten la seva capacitat de comprensió i elaboració d'idees pròpies?
- d) Seleccionar els continguts amb els que anem a treballar (conceptes, preguntes, idees clau) i les fonts d'informació rellevants que anem a utilitzar (llibres, música, periòdics, ...)
- e) Desenvolupar activitats. Pensarem una proposta per a desenvolupar al llarg de quatre setmanes; això significa que haurem de plantejar almenys vuit activitats
- f) Decidir sobre l'estructura de relacions, agrupaments; i sobre l'organització temporal i espacial
- g) Definir una proposta d'avaluació
- h) Aportar documentació rellevant per a desenvolupar aquesta proposta: webs, vídeos, música...

Criteris a tenir en compte en l'elaboració de la proposta didàctica

- Ha de fugir de l'abstracció i buscar la connexió amb l'experiència de les criatures
- Ha d'evitar la repetició de coneixements ja establerts i buscar la creació d'un saber nou
- Ha de procurar que els continguts a abordar i les preguntes exposades responguen a interessos i necessitats vitals de les criatures i no sols als interessos acadèmics
- Ha de permetre accedir i treballar amb diferents i variades fonts d'informació: escrites, orals, visuals; articles de premsa, entrevistes, llibres...
- Ha de proposar activitats variades amb possibilitat d'adaptar-se a necessitats diferents (reforç, profundització,...); que desenvolupen habilitats diverses (sintetitzar, memoritzar, reflexionar, proposar, organitzar...); i que permeten formes de presentació diversificades (escrits, dibuixos, cartells...)
- Ha de procurar la valoració dels sabers que es posen en joc en la vida quotidiana i que tenen les persones del seu voltant
- Ha de valorar i visibilitzar l'aportació de dones i homes en els diferents àmbits de la vida social, cultural, científica...
- Ha d'utilitzar el llenguatge correctament, nomenant la realitat com és, en masculí i femení.

Valoració de la proposta didàctica

Per a valorar la proposta didàctica tindre en compte tant el procés d'elaboració com el resultat final.

Pel que respecta al procés consideraré:

- la implicació,
- la continuïtat en el treball,
- la capacitat d'iniciativa
- la responsabilitat en les tasques assignades

Pel que respecta al resultat consideraré:

- en quina mesura està completa
- la coherència entre els diferents elements
- la originalitat de la proposta
- el grau de satisfacció dels criteris proposats per a l'elaboració

Entrega del treball

La proposta didàctica s'entregarà el dia de l'examen de l'assignatura; però la darrera setmana de desembre es farà per grups una presentació de la mateixa.

TREBALL EN GRUP 2: PUZLE D'ARONSON

Aquest treball també suposa una part del temps assignat a l'assignatura; això vol dir que és una activitat que es desenvolupa a classe i en temps de classe. Es tracta de desenvolupar un procés d'aprenentatge cooperatiu on cada persona es fa responsable, junt a la resta que formen part del grup, de reconstruir el coneixement dels principis i les pràctiques pedagògiques de set autors i autores de referència d'allò que anomenem *pedagogies normatives*.

El procés de l'activitat es desenvolupa d'aquesta manera:

- Constitució dels grups inicials (sis grups de set persones)
- Elecció dels autors per cada persona del grup
- Constitució del grup d'especialistes i procés d'indagació al voltant del pedagog o pedagoga corresponent
- Tornada al grup inicial i desenvolupament del procés d'ensenyament
- Avaluació del procés i dels aprenentatges

La avaluació es farà mitjançant una prova escrita on es puga reflectir la comprensió de les idees i propostes d'acció dels diferents autors i la contextualització del seu treball.

TREBALL INDIVIDUAL: ASSAIG

L'assaig consisteix en l'elaboració d'un escrit que sistematitza allò que has après al donar resposta a les qüestions plantejades en el programa de l'assignatura. L'escrit ha d'elaborar un discurs global i articulat al voltant de les qüestions a les que fa referència, aportant distintes dimensions i establint connexions entre els diferents mòduls. L'assaig requereix:

a) Buscar el màxim de connexions possibles entre aspectes diferents que aborda el programa de l'assignatura: currículum, ensenyança comprensiva, treball cooperatiu, relació educativa, atenció a la singularitat, avaluació formativa, formació docent, innovació educativa...

b) Explorar qualsevol d'aquests aspectes des de diferents dimensions. Si s'agafa per exemple l'atenció a la singularitat, caldria:

- Definir-la conceptualment
- Mostrar com es reflexa a la pràctica a la que fa referència un text o alguna mestra/e que ens ha visitat
- Explicar com s'atén (o no) segons distintes formes d'entendre l'ensenyament (aules diversificades, aules homogènies) i d'entendre l'avaluació (formativa, sumativa)
- Explicar com s'exemplifica en alguna pel·lícula que hem vist
- Explicar com en la proposta didàctica que heu fet es recull aquest aspecte...

Suggerències alhora d'abordar aquest treball

Un treball d'aquestes característiques necessita que comences a fer-lo algunes setmanes abans de la data d'entrega. No suposa, tanmateix, un elevat nombre d'hores o almenys més hores de les que dedicaries, per exemple, a estudiar uns apunts d'altra assignatura; el que passa es que fer un assaig necessita d'un procés dilatat. Perquè elaborar idees pròpies, decidir sobre què vols parlar i què pots dir sobre això necessita d'un temps de germinació que és anterior al moment de ficar-se activament a escriure. Eixe "temps dilatat" et permetrà fer consultes sobre les decisions que vas prenent, els dubtes que van sorgint, les dificultats que vas trobant... de manera que pugem ajudar-te a orientar el treball i arribar a la redacció final amb molta més seguretat i eficàcia. No es tracta doncs d'una diferència en la quantitat sinó en la qualitat de l'ús del temps i en la manera en que cal enfrontar-se a esta tasca.

Convé que no agafes aquesta tasca des de la por. Cal superar eixa primera percepció i sensació que tens, i t'envaeix, de no saber respondre a aquest treball perquè sempre, i per a tot en la vida, hi ha una primera vegada. Estem a la teva disposició sempre que necessites ajuda, i et recomanem que consultes treballs realitzats en cursos anteriors per altres companys/es. Llegir el que altres han fet, partint de les mateixes condicions en les que tú et trobes ara, pot ser molt efectiu i pot donar-te molta tranquil·litat.

Alhora d'organitzar i presentar l'escrit hi ha algunes suggerències que agrairia que tingueres en compte:

1. **Títol.** Tot escrit ha de tenir un títol. Aquest reflexarà la temàtica que vas a abordar o algun aspecte que vols ressaltar de la mateixa. Pots formular el títol amb una pregunta, o una afirmació, o una metàfora..., en qualsevol de les formes és important que siga clar i que siga original.
2. **Propòsit del text.** Es tracta de fer una breu introducció on s'indica almenys els problemes que es van a abordar i la tesis que es vol defensar. Pot incloure, a més a més, una breu indicació del interès del tema, la connexió amb altres temes...
3. **Plantejament i desenvolupament.** Aquesta part constitueix el cos central del text. En ella es plantejaren les posicions sobre la temàtica a desenvolupar i els arguments en els que busca suport. Tot i que el text no ha de superar els 8 fulls, és convenient establir apartats per organitzar el text, per facilitar el desenvolupament de idees i per facilitar la comprensió per part de qui ho llegeix.
4. **Recapitulació.** Aquí es sintetitzaran les idees centrals que s'han desenvolupat.
5. **Bibliografia.** Recull les referències bibliogràfiques i audiovisuals que has utilitzat en l'elaboració de l'assaig.

Recorda que el que vas a escriure no és un text que busca repetir allò que altres persones pensen, es tracta d'un treball personal. Naturalment tota posició personal està recolzada en les lectures que has fet, per això el treball primer i previ de llegir els textos i fer una síntesi és important i pots anar

fent-ho de manera autònoma; però l'assaig suposa donar un pas més. Es tracta d'una anàlisi reflexiva i crítica de les lectures que has fet. De tal manera que allò que escrius, tant en l'estructura com en el contingut, suposa una elaboració unitària i única que té autoria pròpia, la teva. En aquest sentit, cal prestar atenció a la **correcció formal** del text pel que fa als aspectes gramaticals i sintàctics, a l'adequació de l'ús del llenguatge i del sistema de cites³.

³ Sempre que es referisques a un autor o una autora l'has de identificar, entre parèntesis, amb nom i cognom i l'any de l'escrit, per exemple: (Nieves Blanco, 2006). Quan a més d'agafar una idea, argument o concepte que exposa l'autor o l'autora, utilitzes una cita textual el seu text, haurà d'afegir el nº de pàgina, per exemple (Nieves Blanco, 2006:4). Tots els llibres, articles, pel·lícules, webs... que utilitzes per elaborar el teu text (hi haja o no cites) has de referenciar-les en l'apartat "Bibliografia".